

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 3. marts 2016
Enhed: Primær Sundhed,
Ældrepolitik og Jura
Sagsbeh.: DEPASO
Sagsnr.: 1602374
Dok. nr.: 32504

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 3. februar 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 250 (Alm. del) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 250:

”Ministeren bedes sende udvalget en oversigt over, hvilke pædagogiske tiltag kommunerne kan gøre brug af for at undgå magtanvendelse overfor ældre og demente borgere? Hvordan vil ministeren udbrede kendskabet til, hvilke tiltag der har en god effekt?”

Svar:

Jeg har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhent et bidrag fra Sundhedsstyrelsen, som jeg kan henholde mig til:

”Socialpædagogik er en central faglig tilgang på demensområdet, og målet er blandt andet at undgå magtanvendelse over for ældre og demente borgere ved at sikre en personcentreret pleje af borgeren med en demenssygdom.

I en gennemført kortlægning af demensområdet i Danmark fra 2010 fremgår det, at langt de fleste kommuner arbejder med en socialpædagogisk tilgang i demensomsorgen. Heraf fremgår det også, at kommunerne i vidt omfang løbende uddanner personalet og afholder kurser i forskellige socialfaglige metoder.

Eksempler på socialpædagogiske tiltag, der anvendes i kommunerne for at forebygge magtanvendelse:

- *Sansestimulation som redskab:* Der arbejdes med stimulation af beboeres basale sanser: lugtesans, smagssans, høresans, syns- og følesans. Udgangspunktet er, at mennesker med demens skal have gode oplevelser via forskellige sanseindtryk. Fx kan høresansen stimuleres vha. musikterapi, som er en god metode til at skabe glæde og kontakt samt medvirke til at vække minder og give associationer (se nedenfor).
- *Musik-, sang- og danseterapi som redskab:* Musikken bruges til at skabe kontakt og kommunikation mellem de deltagende. Redskabet medvirker til at vække minder, give associationer m.v.
- *Reminiscens som metode:* Anvendes som metode til systematisk genkaldelse af erindringer. Et væsentligt element i reminiscensarbejde er at inddrage billeder og genstande, som vækker minder for borgeren med en demenssygdom.

- *Marte Meo metoden:* Her fokuseres på, at den enkelte borger har (øgede) ressourcer, som kan anvendes til udvikling af ressourcerne i samspil med andre.
- *Kommunikation som redskab:* Når kommunikation anvendes som socialpædagogisk tilgang, betyder det, at medarbejderne omkring borgere med en demenssygdom er opmærksomme på, at det er medarbejderens ansvar, at borgeren med en demenssygdom, så vidt som muligt, forstår det budskab, medarbejderen sender. Det kan fx være ved, at medarbejderen henvender sig direkte til borgeren med en demenssygdom, at der er ro omkring samtalen, og at samtalen foregår i øjenhøjde med borgeren.

Det skal understreges, at ovennævnte opstilling af metoder ikke er udtømmende, idet socialpædagogiske tiltag dækker over en bred vifte af tiltag. Der udvikles derfor løbende nye metoder, ligesom de enkelte metoder udbygges/ændres.

Som led i udmøntningen af den nationale handlingsplan for demensindsatsen fra 2010 blev der igangsat et projekt for at udvikle en socialfaglig metode til at forebygge udadreagerende adfærd hos borgere med demens og dermed øge trivslen hos borgeren og forbedre det psykosociale arbejdsmiljø hos medarbejderne. Metodens centrale element – Beboerkonferencen – understøtter en systematisk og individuelt tilpasset indsats for beboerne for at reducere magtanvendelse over for den demente borger. Effektevalueringen af projektet viser, at metoden giver synlige effekter hos beboerne i form af et fald i intensiteten i udadreagerende adfærd hos de beboere, som har været omfattet af metoden i projektperioden. Resultatet peger således på, at metoden medvirker til en reel forbedring for beboerne og hjælper plejecentrene med at finde faglige tilgange, så beboerne får den rette pleje og omsorg. Metoden er efterfølgende blevet positivt modtaget i kommunerne.

Der er generelt begrænset forskning om effekten af socialpædagogiske indsatser. Psykosociale og socialpædagogiske interventioner kan dog have positive effekter hos den enkelte, uanset at der ikke foreligger egentlig evidens herfor. Der er eksempler på, at kompetenceudvikling i socialpædagogiske metoder kan give en markant nedgang i omfanget af magtanvendelse over for demensramte i plejeenheder.

For at sætte fokus på problemstillinger i forbindelse med magtanvendelse og udbrede kendskabet til metoder til at reducere magtanvendelsen, har Socialstyrelsen i 2015 udgivet en publikationsserie "Magtanvendelse i forhold til personer med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne", der er rettet til forskellige målgrupper (henholdsvis borgere og pårørende, fagpersoner og myndighedspersoner).

Satspuljepartierne har endvidere i perioden 2015-2018 afsat midler til gennemførelse af to projekter, der skal styrke indsatsen overfor borgere med en demenssygdom i plejeboliger. I det ene projekt er målene, gennem brugen af demensrejsehold, at styrke medarbejdernes kompetencer til at imødekomme beboernes behov for pleje, at borgeren herigennem oplever øget livskvalitet, samt at medarbejdere i plejeboliger i højere grad oplever et forbedret arbejdsmiljø. Det andet projekt har som mål, gennem anvendelse af BPSD - redskab til målrettet pleje, at nedbringe adfærdsmæssige og psykiske symptomer på demens blandt beboere i plejebolig, der har en demenssygdom eller har demenslignende symptomer. Nedbringelsen af symptomerne sker ved hjælp af, at medarbejderne uddannes i at systematisere og

målrette omsorgen for beboeren med en demenssygdom. Formålet er at øge beboernes livskvalitet samt at nedbringe belastningen af medarbejderne”.

Jeg kan tilføje, at regeringen har en målsætning om, at Danmark skal være et demensvenligt samfund, hvor mennesker med demens kan leve et trygt og værdigt liv. Regeringen har derfor sammen med satspuljepartierne afsat 470 mio. kr. over fire år til en national handlingsplan for demens 2025.

Handlingsplanen forventes blandt andet at sætte fokus på behovet for kompetenceudvikling af de medarbejdere, der til dagligt har med demente borgere at gøre.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde / Ann-Sofi Olsen